

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

118. An etiam patronatus concessi per privilegium ex causa onerosa, nimirum ex aucta dote, saltem ad medietatem, tametsi præservati à concilio Trid. cadant adhuc sub reservationes apostolicas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

n. 5. &c. Dixi ad beneficia non electiva; vi enim dictarum constitutionum quacunque concessionem & privilegia ante illam Innocentii constitutionem precipue à 20. Annis & infra, etiam motu proprio, cuius personæ, Universitati, Collegio, Marchioni, Duci ac Regi super jure præsentandi ac eligendi ad monasteria & alia quævis beneficia electiva, quacunque in causa, & sub quovis onere & conditione concessa, abrogata sint & omnino annullata, etiam si conditiones, sub quibus concessa verè ac realiter servata ac impleta. *Lott. n. 16.*

4. Respondeo tertio: de cetero patronatus concessi, etiam à Papa, propter augmentum dotis, dum ea aucta non est ad medietatem, sed v. g. ad tertiam tantum partem, subjacent revisioni & examini Ordinarii, de quo *Trid. loc. cit.* & nos paulò antè, si concessio facta infra annos 40. à die confirmationis dicti Concilii; non verò subjacent dictæ revisioni, si concessio facta ante annos 40. à dicta confirmatione, *Garc. loc. cit. n. 124.* juxta expressam sacre Congreg. declarationem, quam *ibidem* recitat, & decis. *Rota in una Lucanâ canonicatus*, quam quoque recitat. Addit etiam *n. 126.* juxta decis. *Rota in una Melphensi juris patronatus*, 19. Janu. 1594. quod jure patronatus à Papa concessio propter fructus beneficii ad tertiam partem auctos debeat præbari implementum concessionis; & *n. 127.* quod patronatus concessus à Leone X. Anno 1515, ob augmentum dotis, quæ 130. ducatos non excedebat in annuis redditibus 10. ducatorum redditibus, etiam si hujusmodi implementum esset sufficienter probatum, adhuc subjaceret regulæ *Adrian. 6.* qua nimirum, ut *Lott. loc. cit. n. 16.* abrogata fuisse privilegia super jure præsentandi, etiam ad non electiva, nisi eorum fructus, redditus & proventus aucti fuerint bonis propriis privilegiatorum ad medietatem veri anni valoris.

Questio 117. An jus patronatus cadat sub reservationes Apostolicas? &c.

1. Respondeo. Reservationes apostolicas beneficiorum, quæ sunt propter crimen, vel quia contingit beneficia vacare apud Sedem apostolicam (quamvis de his contrarium sentire videatur *Lott. cit. q. 8. n. 98.*) vel ob aliam rationem ex juris communis, vel regularum Cancellariæ dispositione, non comprehendere beneficia juris patronatus laicorum quoad eorum præsentationem tollendam *Less. loc. cit. n. 32.* secus est de beneficiis juris patronatus Ecclesiastici; quod autem dicitur ab eodem ex mente glossæ in *reg. 40. Cancell.* comprehendere tamen beneficia ista juris patronatus laicalis, quoad institutionem, quæ tunc à Papa peti debet; & non à prælato, ad quem alias spectant. *Covar. loc. cit. n. 5.* intelligit de Episcopatibus, Abbatibus, Prioratibus, Decanatibus & aliis dignitatibus, quæ à Papa per regulam secundam reservantur; non verò de beneficiis minoribus, eo quod hæc dicat in omnibus reservationibus, etiam quoad institutionem esse exempta.

Questio 118. An etiam patronatus hujusmodi concessi per privilegium ex causa onerosa, nimirum ex aucta dote, saltem ad medietatem tamen si præservati, ut dictum à suprãdicto decreto Concilii, cadant nihilominus sub reservationibus apostolicis, precipue regula de mensibus?

1. Respondeo: istiusmodi patronatus laicos, ad non electiva nullatenus cadere sub regulis reservationis, etiam si hæc emanarint, ut possit provi-

deri pauperibus & aliis personis benemeritis; cum tamen non sit faciendus favor pauperum Clericorum & benemeritorum, ut aliis injuria fiat. *Lott. cit. q. 8. n. 28. & 29.* Estque in hoc summa æquitas & ratio; nam uti parcurat hæc in parte patronatus acquisitis ex totali dotatione & fundatione, ne laici ab his retrahantur, ita etiam parcendum patronatus acquisitis ex justo augmento dotis; in utroque enim casu laicus proprium exhaurit patrimonium in utilitatem Ecclesiæ, eademque ideo militat ratio conservandi, quod semel ei concessum est, ac proinde tale privilegium correlative beneficii talis collati in Ecclesiâ habens perpetuum commensurationem cum re concessa, ipsum quoque inviolabile est, non secus ac contractus celebratus cum ipso concedente, ad cujus naturam magis accedit: pendet enim tunc privilegium non ex concedentis auctoritate, sed ex jure alteri quæsito; & in hoc consistit vis irretactabilitatis & irrevocabilitatis; ita ferè *Lott. n. 56. & 57.* dicens ita quoque ex mente *Rota* notasse *Beltramin. ad Gregor. c. 397.* Proinde non subsistit, quod aliqui plus æquo advertebant hujusmodi patronatus inquirunt apud *Lott. n. 38.* nimirum à constitutione *Adriani*, in qua dicti patronatus revocantur, non arguendum ad regulam reservationis, quod dicta prima privilegia non extinguuntur, sed suspenduntur, ac veluti consopiantur tantisper, donec reservatio consumatur: quod præjudicium dilativum non habetur; in tanta consideratione, nec habet tantum amaritudinis, quam habet extinctio, seu revocatio privilegii: utpote quod concessum à principe decet manere, ut ait *Pontifex c. decet. de reg. juris. in 6.* & per ejus successorem non revocari, ut *Paris. l. 4. cons. 37. n. 4.* Nam rectè quidem procedit hæc differentia inter præjudicium extinctivum juris alterius, & dilativum, ut *Lott. n. 47.* Verum in præsentem etiam in ipso articulo istius dilationis juris patronatus, seu potius juris præsentandi, usque dum consumatur reservatio, est jus quæsitum; (secus ac contingit in gratia expectativa, dum eâ concessâ, expectans tantum præteritur pro una alterâ vice in collatione beneficii; siquidem per illam expectanti non est quæsitum jus aliud in re, vel ad rem ante ejus acceptationem. *Lott. n. 48.*) dum in hujusmodi privilegii perpetuo inferitur decretum; ne adversus hujusmodi patronatum ulla reservationes prævaleant, *Lott. n. 49.* Præterea in hac ipsa suspensione includitur re ipsâ privilegii revocatio, dum licet non revocet absolute privilegium, ita ut dici possit extinctum & peremptum; revocatur tamen promissio illa explicata, ne subjiciatur reservationibus; siquidem positum, quod privilegium contineat promissionem, ut tutum sit adversus reservationes; non potest intrare reservatio, quin inducatur revocatio; si non destructiva privilegii, saltem destructiva illius partem, diciturque ideo dispositio revocatoria. *Lott. n. 52.* juxta *Bald. in l. si cum mihi. ff. de dolo. n. 1. & 2.* Quin & dari facile potest casus, ut semel aperta viâ providendi per Papam vi reservationis, patronus frustra etiam per integrum sæculum expectet, ut consumatur reservatio; cum consueverint provideri Curiales, aliæ personæ, in quibus reservationes perpetuantur; & præcindendo etiam ab hoc casu, expectandum etiam sit, ut vacatio incidat in uno ex 4. mensibus, quod durum est, & ejus juris pene totaliter extinctivum; dum partia reputantur non habere; & habere, & frui non posse. *Lott. n. 59.* Et inde gravia scandala, dum laici vident à se auferri sine sua culpa, quod

quod multis sudoribus & sumptibus acquisiverunt. Lott. n. 58. Sed neque dici potest, non esse huiusmodi privilegium iurispatronatûs (et si ei, ut solet, perpetuo inferatur decretum, ne adversus concessum patronatum ullæ prævaleant reservationes) sic interpretandum, ut obster potestati principis, qui semper maiorem potestatem reservare sibi censetur. Nam hic non quæritur de potestate, sed de voluntate principis, qui ipse, et si absolute id revocare possit, aut alterare vel differre, minimè tamen ea voluntas præsumitur, ut Surd. *conf.* 19. n. 50. Et certè cum per dictam concessionem privilegiato jus quæsitum sit, minimè in dubio censetur hoc revocatum velle; cum nusquam illa sit admittenda interpretatio, per quam quis censetur tollere, quod semel concessit. Lott. n. 49. & 53. Quin & successor, dum expressè non revocat, quod concessit ejus præcessor, videtur in eadem opinione & voluntate perseverare; nec dicitur tunc obstringi decreto sui præcessoris, sed suâ propria voluntate, Lott. *cit. num.* 53. juxta Gemin. *in c. 1. de præbend. in c. 1. n. 14.*

2. De cetero clausula adjecta derogatoria in regula mensium revocatoria tollit omnia alia privilegia, & jura præsentia per eos, qui sibi vendicant aut solidam collationem, aut præsentationem ex privilegio apostolico, aliòve jure singulari, exceptis his, de quibus in regula. Et hæc, etiã si privilegia dicta essent cum clausula derogatoria derogationum, etiã ad futuras regulas, qualia plures, præcipuè religiosi (qui non prohibentur habere beneficia, quæ aliis conferant in titulum perpetuum) consueverunt obtinere præservativa à reservationibus apostolicis & amplissimis clausulis, quæ tamen omnia per hanc clausulam derogatoriam contentam in regula mensium censentur abrogata. Lott. *l. 2. q. 38. n. 32.* juxta decis. Ro. & 578. n. 2. p. 1. recent.

Questio 119. An, & qualiter de facto censetur derogatum juri patronatûs per collationem beneficii factam à Papa?

1. **R**espondeo primò: dum pontifex confert alicui beneficium iurispatronatûs laicalis, acquisiti de jure communi, hoc est ex fundatione, dotatione, non censetur rata esse collatio, & pro ista vice derogatum iurispatronatûs; nisi id differet in literis per clausulam derogatoriam exprimat. Pirh. *h. t. n. 33.* Card. de Luca. *in sum. juris patr. n. 10.* Less. *de just. l. 2. c. 34. n. 36.* juxta communem Doctorum *in c. 2. de præb. in c. 6.* nec sufficit, ut in literis collationis dicatur: *Conferimus Petro hoc beneficium, ad cuiuscunque præsentationem vel collationem pertineat*, sed expressè debet derogare patronatui laico, addendo v. g. *ad cuiuscunque præsentationem, etiam laici, pertineat.* Castrop. *loc. cit. n. 4.* Less. *loc. cit.* ex Covar. *qq. præc. c. 36. n. 2.* Derogatio enim hæc, utpote odiosa stricte est interpretanda, ut, quantum fieri potest, minimum lædat; cum ergo dicta clausula generalis derogatoria intelligi possit de solo patrono Ecclesiastico, ita ut sensus sit ad cuiuscunque, sive Episcopi, sive eo inferioris, sive collegii, sive Universitatis præsentationem pertineat, non est extendenda ad patronum laicum. Castrop. *loc. cit.* Quin &, si præsentatio spectet ad Regem, Ducem, Marchionem, debet id ipsum exprimi juxta reg. Cancell. 43. horum enim jus fortius est; utpote qui bene meriti sunt de Ecclesia; ac proinde sub nomine illo generali laici non comprehenduntur. Less. Castrop. *l. cit. & apud hunc Azor. p. 2. l. 6. c. 23. q. 3.* Idem est;

dum iurispatronatûs laical. quæsitum est ex augmento dotationis, et si enim hoc iurispatronatûs sit ex privilegio, & de jure patr. quod constat, seu habetur ex privilegio, opus non sit fieri mentionem in literis collationis; id tamen solum locum habet in casu meri privilegii, & secus in casu privilegii ex causâ onerosâ. Lott. *cit. q. 8. n. 50. & 51.* citans Mohedam *de jurepatronatûs decis. 11.* Et hæc procedunt de patrono laico, qui bonâ fide patronatum possidet, et si verè patronus non sit; quia dum est in possessione, jus habet quæsitum præsentationis; fructibus enim & commoditatibus rei alienæ fruitor possessor bonæ fidei. Castrop. *loc. cit.* citans Azor. *ubi antè. q. 6. Vafq. opus. de beneficiis. c. 2. §. 1. dub. 11. n. 28.*

2. Secundo similiter, si beneficium est iurispatronatûs mixti, non censetur ei derogatum per clausulam generalem sine expressâ & speciali clausula, seu speciali mentione factâ patronatûs laicalis, perinde ac si esset patronatus purè laicalis. Pirh. *n. 134.* Less. *loc. cit. n. 40.* Covar. *loc. cit. n. 4.* Castrop. *loc. cit. n. 6.* citans Azor. *ubi antè. c. 26. q. 5.* Vafq. *dub. 9. num. 24.* Gonz. *gl. 2. à n. 12. contra Staphil. de literis gratia. tit. de modo & form. impetrandi. §. sed dubium n. 3.* &c. ed quòd par non sit, ut laicus ratione socii Ecclesiastici incommodum in re seu jure individuo patiat, manente eadem ratione, ne laici à fundatione Ecclesiarum hæc ratione avocentur. Less. *loc. cit.* Et licet istiusmodi patronatus mixtus quò ad commodatâ & privilegia Ecclesiasticus censetur, quò ad damna verò, onera & pœnas, & consequenter quò ad derogationes & reservationes perinde habeatur ac patronatus merè laicalis; Pirh. *loc. cit.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 23. q. 5.* Contrarium tamen dicendum, ubi Ecclesiastici sunt plures, v. g. tres & laici duo, tenent Azor. Vafq. Gonz. apud Castrop. *n. 7.* Less. *loc. cit. n. 41.* ubi etiam, quòd si patronatus spectet ad plures merè laicos, non sit rata derogatio, nisi major eorum pars consentiat: verum nec in hoc casu, etiam dum unus esset patronus laicus, & ceteri omnes Ecclesiastici, censeri derogatum esse patronatui per dictam clausulam generalem, probabilius tenet Pirh. *n. 137.* citans pro hac Fagnan. *in c. cum propter. h. tit. n. 26. & seq.* ed quòd, an patronatus talis mixtus hic & nunc censeri debeat Ecclesiasticus, an laicalis; attendendum sit, quænam qualitas in eo casu, de quo quæritur, sit magis favorabilis patronatui, & secundum illam judicandum esse Ecclesiasticum vel laicalem; & sic v. g. censetur laicalis, dum v. g. tres patronorum sint Ecclesiastici, & unus laicus quò ad effectum derogationis. Econtra dum tres patroni sunt laici, & unus Ecclesiasticus, censetur Ecclesiasticus quò ad semestre datum ad præsentandum, cujus (nimirum quòd in patronatu mixto prævaleat conditio hic & nunc magis favorabilis) hanc dat rationem; quòd, dum non privilegiatus concurrat in materia individua cum privilegiato, ille utitur privilegio istius, quòd ipsum pluribus exemplis ostendit.

3. Tertio: dum beneficium est iurispatronatûs meri Ecclesiastici, sive id competat jure speciali, sive etiam jure communi, cadit illud sub reservationibus apostolicis & affectionibus generalibus, & huic iurispatronatûs; per specialem provisionem derogatum censetur, quamvis nulla ejus mentio fiat in dicta provisione, sed literis collationis. Castrop. *loc. cit. n. 5.* Card. de Luca. *in sum. juris patr. n. 8.* Utitur enim Papa in hoc jure suo, & nemini præjudicat; nam cum omnium bonorum ac jurium Ecclesiasticorum sit supremus moderator ac arbiter; cujus vice